

USVOJENI TEKSTOVI

P8_TA(2015)0472

Izvoz oružja: provedba Zajedničkog stajališta 2008/944/ZVSP

Rezolucija Europskog parlamenta od 17. prosinca 2015. o izvozu oružja: provedba Zajedničkog stajališta 2008/944/ZVSP (2015/2114(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Zajedničko stajalište Vijeća 2008/944/ZVSP od 8. prosinca 2008. o definiranju zajedničkih pravila kojima se uređuje kontrola izvoza vojne tehnologije i opreme (dalje u tekstu „Zajedničko stajalište”)¹,
- uzimajući u obzir reviziju Zajedničkog stajališta koju je provela Radna skupina Vijeća za izvoz konvencionalnog oružja (COARM),
- uzimajući u obzir 16. godišnje izvješće Vijeća u skladu s člankom 8. stavkom 2. Zajedničkog stajališta Vijeća 2008/944/ZVSP o definiranju zajedničkih pravila kojima se uređuje kontrola izvoza vojne tehnologije i opreme²,
- uzimajući u obzir Odluku Vijeća 2012/711/ZVSP od 19. studenoga 2012. o potpori aktivnostima EU-a radi promicanja kontrole izvoza oružja te načela i mjerila iz Zajedničkog stajališta 2008/944/ZVSP u trećim zemljama,
- uzimajući u obzir Strategiju EU-a protiv širenja oružja za masovno uništenje objavljenu 9. prosinca 2003.,
- uzimajući u obzir Europsku sigurnosnu strategiju „Sigurna Europa u boljem svijetu”, koju je Europsko vijeće donijelo 12. prosinca 2003.,
- uzimajući u obzir Ugovor o trgovini oružjem, koji je usvojila Opća skupština UN-a 2. travnja 2013.³,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 5. veljače 2014. o ratifikaciji Ugovora o trgovini

¹ SL L 335, 13.12.2008., str. 99.

² SL C 103, 27.3.2015., str. 1.

³ Ugovor o trgovini oružjem, UN, 13-27217.

oružjem¹,

- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 21. svibnja 2015. o utjecaju promjena na europskim obrambenim tržištima na sigurnosne i obrambene kapacitete u Europi², osobito stavke 4., 10., 18., 19., 20. i 21,
- uzimajući u obzir Odluku Vijeća 2013/768/ZVSP od 16. prosinca 2013. o aktivnostima EU-a za potporu provedbe Ugovora o trgovini oružjem u okviru Europske sigurnosne strategije³,
- uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 428/2009 od 5. svibnja 2009. o uspostavljanju režima Zajednice za kontrolu izvoza, prijenosa, brokeringa i provoza robe s dvojnom namjenom⁴, izmijenjenu Uredbom (EU) br. 599/2014, te popis robe i tehnologije s dvojnom namjenom iz njezina Priloga I.,
- uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 24. travnja 2014. Vijeću i Parlamentu naslovljenu „Pregled politike za kontrolu izvoza: kako osigurati sigurnost i konkurentnost u svijetu koji se mijenja“ (COM(2014)0244),
- uzimajući u obzir Zajedničku izjavu Parlamenta, Vijeća i Komisije o preispitivanju sustava kontrole izvoza robe s dvojnom namjenom od 12. lipnja 2014.,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća o reviziji politike kontrole izvoza od 21. studenoga 2014.,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 8. rujna 2015. o „Ljudskim pravima i tehnologiji: utjecaj protuprovalnih i nadzornih sustava na ljudska prava u trećim zemljama“⁵,
- uzimajući u obzir Direktivu 2009/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. svibnja 2009. o pojednostavnjivanju uvjeta za prijenos obrambenih proizvoda unutar Zajednice⁶,
- uzimajući u obzir Strategiju EU-a za suzbijanje nezakonitog prikupljanja i trgovanja malim i lakin oružjem i pripadajućim streljivom, koju je Vijeće donijelo 15. i 16. prosinca 2005. te Zajedničku akciju Vijeća 2002/589/ZVSP od 12. srpnja 2002. o doprinosu Europske unije u suzbijanju destabilizirajućeg gomilanja i širenja malog i lakin oružja i stavljanju izvan snage Zajedničke akcije 1999/34/ZVSP,
- uzimajući u obzir Zajedničko stajalište Vijeća 2003/468/ZVSP od 23. lipnja 2003. o kontroli posredovanja u trgovini oružjem⁷,
- uzimajući u obzir ažurirani zajednički popis robe vojne namjene Europske unije koji je Vijeće usvojilo 9. veljače 2015.,

¹ Usvojeni tekstovi, P7_TA(2014)0081.

² Usvojeni tekstovi, P8_TA(2015)0215.

³ SL L 341, 18.12.2013., str. 56.

⁴ SL L 134, 29.5.2009., str. 1.

⁵ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2015)0288.

⁶ SL L 146, 10.6.2009., str. 1.

⁷ SL L 156, 25.6.2003., str. 79.

- uzimajući u obzir Smjernice za korisnike Zajedničkog stajališta Vijeća 2008/944/ZVSP o definiranju zajedničkih pravila kojima se uređuje kontrola izvoza vojne tehnologije i opreme,
 - uzimajući u obzir Sporazum iz Wassenaara od 12. svibnja 1996. o kontroli izvoza konvencionalnog oružja te robe i tehnologije dvojne namjene, zajedno s popisima te robe, tehnologija i streljiva ažuriranim 2015.¹,
 - uzimajući u obzir odluke donesene na 19. plenarnoj sjednici potpisnika Sporazuma iz Wassenaara o kontroli izvoza za konvencionalna oružja i robu i tehnologiju dvojne namjene održanoj u Beču 3. i 4. prosinca 2013.,
 - uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1236/2005 od 27. lipnja 2005. o trgovini određenom robom koja bi se mogla koristiti za izvršenje smrтne kazne, mučenje ili drugo okrutno, neljudsko ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje,
 - uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 28. travnja 2015. upućenu Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru te Odboru regija pod naslovom „Europski program sigurnosti” (COM(2015)0185),
 - uzimajući u obzir Europski konsenzus o razvoju donesen 24. veljače 2006.,
 - uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 13. listopada 2011. upućenu Europskom parlamentu, Vijeću, Gospodarskom i socijalnom odboru te Odboru regija naslovljenu „Povećanje učinka razvojne politike EU-a: plan za promjenu” (COM(2011)0637),
 - uzimajući u obzir ciljeve održivog razvoja, a posebno cilj 16. točku 4. u kojoj se države pozivaju da osjetno smanje ilegalan protok oružja,
 - uzimajući u obzir Odluku Vijeća 2014/512/ZVSP o mjerama ograničavanja s obzirom na djelovanja Rusije kojima se destabilizira stanje u Ukrajini,
 - uzimajući u obzir članak 42. Ugovora o Europskoj uniji (UEU) i članak 346. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU),
 - uzimajući u obzir Ugovor UN-a o trgovini oružjem koji je stupio na snagu 24. prosinca 2014.,
 - uzimajući u obzir Rezoluciju br. 24/35 Vijeća Ujedinjenih naroda za ljudska prava od 8. listopada 2013. o utjecaju prijenosa oružja na ljudska prava u oružanim sukobima²,
 - uzimajući u obzir članak 52. i članak 132. stavak 2. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za vanjske poslove (A8-0338/2015),
- A. budući da se globalno sigurnosno okruženje oko EU-a dramatično promijenilo, osobito u njegovu južnom i istočnom susjedstvu;

¹ <http://www.wassenaar.org/controllists/>, „Popis robe, tehnologije i streljiva s dvojnom namjenom” – Sporazum iz Wassenaara o kontroli izvoza konvencionalnog oružja te robe i tehnologije s dvojnom namjenom, 25. ožujka 2015.

² A/HRC/RES/24/35.

- B. budući da se člankom 51. Povelje Ujedinjenih naroda priznaje neotuđivo pravo na individualnu ili kolektivnu samoobranu;
- C. budući da je u interesu međunarodne stabilnosti važno učiniti dostupnim sredstvima koja će poslužiti kao deterrent, i to na temelju procjene od slučaja do slučaja i ne odstupajući od članka 51. Povelje UN-a i mjerila 4. iz Zajedničkog stajališta o očuvanju regionalnog mira, sigurnosti i stabilnosti;
- D. budući da nekontrolirano širenje oružja predstavlja ozbiljan rizik za mir, sigurnost, ljudska prava i održivi razvoj; budući da svake minute u svijetu jedna osoba izgubi život zbog oružanog nasilja, dok se istodobno proizvede 15 novih komada oružja;
- E. budući da je reguliranje međunarodne trgovine oružjem prema svojoj definiciji globalni cilj; budući da se EU u kontekstu svojih vanjskih odnosa mora pobrinuti da njegove aktivnosti budu dio jedinstvene cjeline kako bi promicao demokraciju i vladavinu zakona, spriječio sukobe, iskorijenio siromaštvo, poticao međukulturalni dijalog i očuvao međunarodnu stabilnost i sigurnost; budući da su tijekom razdoblja od 2010. do 2014. države članice EU-a bile zaslužne za 25,4 % svjetske opskrbe¹ najraširenijim konvencionalnim oružjem;
- F. budući da je u skladu s Ugovorom iz Lisabona iskorjenjivanje siromaštva glavni cilj razvojne politike EU-a, kao i jedan od prioriteta njegova vanjskog djelovanja kojim se nastoji izgraditi stabilniji i prosperitetniji svijet i da isporuka naoružanja zemljama u sukobu ne samo da povećava vjerojatnost eskalacije nasilja nego i nepovoljno utječe na razvojni potencijal tih zemalja, na što jasno upućuju izvješća humanitarnih organizacija u kojima je to kvantificirano²;
- G. budući da je izvoz oružja država članica EU-a 2013. ukupno iznosio 36,7 milijardi EUR, od čega je 26 milijardi EUR bilo izvezeno u treće zemlje te da u usporedbi s time ukupni proračun Europskog instrumenta za susjedstvo za razdoblje 2014. – 2020. iznosi 15,4 milijarde EUR; budući da je izvoz iz država članica EU-a činio 30 % ukupnog izvoza oružja te da malotko može tvrditi da su ti trgovinski tokovi od neposrednog sigurnosnog interesa za EU;
- H. budući da je Zajedničko stajalište 2008/944/ZVSP pravno obvezujući okvir u kojem se određuje osam mjerila za izvoz konvencionalnog oružja koje države članice EU-a moraju primjenjivati pri donošenju odluka o izdavanju dozvola; budući da bi o tom Zajedničkom stajalištu trebalo voditi računa osobito u kontekstu razvoja europskog obrambenog tržišta i tehnološke i industrijske baze europskog obrambenog sektora;
- I. budući da su se treće zemlje Albanija, Bosna i Hercegovina, bivša jugoslavenska republika Makedonija, Island, Kanada, Crna Gora i Norveška službeno obvezale na poštovanje mjerila i načela iz Zajedničkog stajališta;

Globalno sigurnosno okruženje i izvoz oružja

- 1. duboko je zabrinut zbog širenja oružanih sukoba, osobito onih u Ukrajini, Siriji, Iraku,

¹ Trendovi u međunarodnom prijenosu oružja, 2014., informativni članak Međunarodnog instituta za mirovna istraživanja (SIPRI), ožujak 2015.

² IANSA, Oxfam Internacional i Saferworld, „Afričke izgubljene milijarde – Međunarodni dotok oružja i cijena sukoba”, 2007.

Libiji, Jemenu te zbog međunarodnih sukoba koji su prijetnja svjetskoj stabilnosti i sigurnosti u sve globaliziranim svijetu te su zaslužni za sve nestabilnije i sve nesigurnije susjedstvo EU-a; napominje da je prijenos oružja u zemlje u kojima vladaju sukobi doprinio tim sukobima;

2. žali zbog toga što su događaji u posljednje dvije godine pokazali da oružje ponekad završi u rukama terorista i represivnih režima ili zemalja u kojima se djeca mogu novačiti ili iskorištavati u ratovanju te režima koji održavaju sumnjive veze s međunarodnim terorizmom ili vode agresivnu domaću i vanjsku politiku te smatra da je stoga nužno usvojiti djelotvorne mehanizme za kontrolu izvoza oružja; osuđuje korištenje oružjem u cilju širenja nesigurnosti te vanjskih i unutarnjih oružanih sukoba, podupiranja unutarnje represije, regionalnih sukoba te teških oblika kršenja ljudskih prava i temeljnih sloboda; također žali zbog toga što je nezakonit dotok oružja još uvijek velik i unosan posao;
3. žali zbog činjenice da zbog oružanog nasilja godišnje umire gotovo pola milijuna ljudi¹, bilo u oružanim sukobima bilo kao posljedica kriminalnih aktivnosti;
4. ponovno navodi da je poštovanje Zajedničkog stajališta ključno za očuvanje načela i vrijednosti EU-a, osobito u područjima međunarodnog prava o ljudskim pravima i međunarodnog humanitarnog prava, te ispunjavanje obveza EU-a kada je riječ o regionalnoj i globalnoj sigurnosti;
5. napominje da su prema 16. godišnjem izvješću države članice među vodećim svjetskim izvoznicima oružja, njihov je ukupni izvoz 2013. iznosio 36,711 milijardi EUR, od čega se 10,735 milijardi odnosilo na izvoz u države članice, a 25,976 milijardi EUR u treće zemlje; ponavlja da u članku 10. Zajedničkog stajališta stoji da gospodarski, trgovački industrijski interesi država članica ne utječu na osam mjerila kojima se regulira izvoz oružja;
6. međutim žali zbog činjenice da se članak 10. često ignorira, posebno stoga što europska poduzeća iz sektora obrane manji prihod u Europi sve više nadoknađuju izvozom izvan EU-a; ozbiljno je zabrinut zbog posljedica na sigurnost i obranu EU-a koje može prouzročiti prijenos osjetljivih informacija i tehnologija u treće zemlje, što rezultira povećanim rizikom od ovisnosti o trećim zemljama, poput Rusije, čije strateške interese ne dijelimo;
7. podsjeća da bi obrambena industrijia trebala poslužiti kao instrument za provedbu obrambenih i sigurnosnih politika država članica, istodobno jamčeći sigurnost opskrbe u EU-u i doprinoseći također provedbi jačeg ZVSP-a i ZSOP-a jer je to važno za očuvanje globalne stabilnosti i sigurnosti; uviđa da je izvoz oružja poslužio kao sredstvo za jačanje industrijske i tehnološke baze europske obrane, što je bilo važno za čitav niz inovacija i tehnoloških postignuća;
8. potvrđuje legitimnost izvoza koji se strogo pridržavaju mjerila iz Zajedničkog stajališta 2008/944/ZVSP i koji se odvijaju u okviru odgovora EU-a na zahtjev u vezi s pravom na samoobranu; podržava opskrbu obrambenim oružjem u slučaju legitimne samoobrane; prima na znanje odluku nekih država članica da dostave oružje za obranu

¹ „Globalni danak oružanog nasilja 2015.: svaki se život broji” – izvješće Ženevske deklaracije o oružanom nasilju i razvoju.

Pešmergama u Iračkom Kurdistanu i Ukrajini; napominje da u vezi s time nije bilo koordinacije među državama članicama;

9. ističe da je uskraćivanje i privremena suspenzija dozvola uslijed embarga ili sukoba, premda pozitivan znak, dokaz da je izvozna politika EU-a u svojoj srži samo reaktivna; smatra da je prema Zajedničkom stajalištu prije izdavanja dozvole nužno izraditi temeljitiju procjenu specifičnih rizika povezanih sa zemljama u koje se izvozi te sigurnosnih interesa EU-a;
10. napominje da su rizici koji proizlaze iz preusmjeravanja, krijumčarenja i gomilanja oružja i eksploziva u porastu te da je to još uvijek otvoreno pitanje; ističe da postoji rizik od toga da zbog sve raširenijeg krijumčarenja te manjka nadzora na ulaznim točkama poput luka oružje iz trećih zemalja s visokim stopama korupcije završi u Europi, što bi, kako je istaknuto u nedavnom izvješću Europol¹, moglo ugroziti sigurnost građana;
11. naglašava da je kontrola izvoza oružja sastavni dio vanjske i sigurnosne politike EU-a i mora se voditi načelima utkanima u članak 21. UEU-a, u prvom redu načelima promicanja demokracije i vladavine prava te očuvanja mira, sprječavanja sukoba i jačanja međunarodne sigurnosti; podsjeća da je od presudne važnosti pobrinuti se za to da izvoz oružja ne bude proturječan vjerodostojnosti EU-a kao globalnog zagovaratelja ljudskih prava; duboko je uvjeren da bi se boljom provedbom osam mjerila iz Zajedničkog položaja ostvario važan doprinos razvoju i ZVSP-a i ZSOP-a; poziva na novu globalnu strategiju EU-a o vanjskoj i sigurnosnoj politici u kojoj bi se, u svjetlu izmijenjenog sigurnosnog okruženja te povezanih rizika i prijetnji, na odgovarajući način ramotrila sporna pitanja u vezi s izvozom oružja;
12. izražava žaljenje zbog toga što ilegalan, nezakonit i nereguliran prijenos oružja i dalje ugrožava političku stabilnost i koči demokratski, socijalni i/ili ekonomski razvoj u određenim dijelovima svijeta; uviđa da bi dosljedno tumačenje i uspješna provedba osmog mjerila iz Zajedničkog stajališta 2008/944/ZVSP dali presudan doprinos ostvarivanju ciljeva EU-a o usklađenosti razvojnih politika; poziva na to da se pridržavanje osmog mjerila kontinuirano prati kako bi se utvrdio eventualni štetni učinak potrošnje na oružje na razvojne izglede siromašnijih zemalja u koje se izvozi;

Ugovor o trgovini oružjem

13. pozdravlja stupanje na snagu Ugovora o trgovini oružjem; pozdravlja aktivnosti koje je EU poduzeo radi promicanja univerzalne ratifikacije i provedbe tog ugovora (*ATT – The Arms Trade Treaty*) te poziva na kontinuiran rad u tom pogledu, posebno kada je riječ o zemljama koje su veliki trgovci oružjem; snažno potiče države članice koje taj ugovor nisu ratificirale da to učine čim prije; uviđa da Ugovor o trgovini oružjem, premda je korak u dobrom smjeru, još uvijek ima svoje manjkavosti i nejasnoće (nejasni koncepti, izuzeća iz obveze izvješćivanja, nepostojanje kazni);
14. pozdravlja uspješno održavanje prve konferencije država stranaka održane u Cancunu od 24. do 27. kolovoza 2015., ali ističe da nije postignut dogovor oko predloška koji bi poslužio za godišnja izvješća; smatra da će taj ugovor biti doista uspješan samo ako se poduzmu koraci za njegovu opću primjenu i ako se uvedu obvezujući mehanizmi ili

¹

„Istraživanje organiziranog kriminala sutrašnjice”, Europol (2015.).

kazne za slučajeve njegova nepridržavanja;

15. pozdravlja uvjet kojim se nalaže da države potpisnice Ugovora o trgovini oružjem u postupku odlučivanja o dozvoli za prijenos u obzir uzmu rizik od toga da se dotično oružje upotrijebi u teškim oblicima rodno uvjetovanog nasilja ili nasilja nad ženama i djecom ili takvo nasilje potpomogne; poziva države članice da zaostre ton u Zajedničkom stajalištu kada je riječ o rodnom uvjetovanom nasilju ili ozbiljnim oblicima nasilja nad ženama i djecom;
16. pohvaljuje činjenicu da EU ima pravno obvezujući okvir, jedinstven u svijetu, za provođenje kontrole izvoza oružja, pa i u kriznim područjima i zemljama u kojima je poštovanje ljudskih prava dvojbeno; u vezi s time pozdravlja činjenicu da je nekoliko europskih i trećih zemalja pristupilo sustavu kontrole izvoza oružja na temelju Zajedničkog stajališta;
17. pozdravlja činjenicu da su Albanija, Bosna i Hercegovina, Kanada, bivša jugoslavenska republika Makedonija, Island, Crna Gora i Norveška preuzele mjerila i načela iz Zajedničkog stajališta 2008/944/ZVSP; napominje da je od 2012. na snazi poseban sustav za razmjenu informacija između EU-a i tih trećih zemalja;

Zajedničko stajalište

18. podsjeća da bi Zajedničko stajalište trebalo voditi k usvajanju koordiniranog pristupa trgovini oružjem kojim se ne dovodi u pitanje pravo država članica da uvedu strože nacionalne politike, kako se navodi u članku 3. Zajedničkog stajališta; nadalje, podsjeća da je svako odbijanje prijenosa bilo kakve vojne tehnologije ili oružja u isključivoj nadležnosti država članica te da se zajednički standardi iz Zajedničkog stajališta smatraju minimalnim standardima za upravljanje prijenosom vojnih tehnologija u skladu s uvodnom izjavom 3.; ističe da usklađivanje propisa na europskoj razini ne smije biti izlika za dokidanje strožih nacionalnih propisa;
19. poziva države članice da bez iznimke jedinstveno tumače i strogo primjenjuju mjerila iz Zajedničkog stajališta i da ne dopuste da politička i ekomska razmatranja dobiju prednost u postupku donošenja odluka; nadalje, poziva države članice da otkažu već dogovorene ugovore ako se njima, uslijed bitno promijenjene situacije, krše načela iz Zajedničkog stajališta;
20. smatra da je stvarni problem u tome što države članice Zajedničko stajalište ne primjenjuju strogo i nedosljedno ga tumače te stoga smatra ključnim da se osam mjerila primjenjuje dosljedno i ambiciozno; u tom pogledu ističe da nisu propisane kazne u slučaju kršenja mjerila i smatra da je uputno propisati neovisne provjere kao i kazne u slučaju kršenja Zajedničkog stajališta;
21. prima na znanje reviziju Zajedničkog stajališta 2008/944/ZVSP koju je provela Radna skupina Vijeća za izvoz konvencionalnog oružja i njezin zaključak da je Zajedničko stajalište svrsishodno ciljevima koje je zacrtalo Vijeće i u skladu s Ugovorom o trgovini oružjem; napominje da nikakve izmijene nisu učinjene unatoč teškom stanju u Siriji i Iraku, aktivnjem terorističkom djelovanju i sukobima i nestabilnostima koji su u velikom broju prisutni na cijelom Bliskom istoku i u Sjevernoj Africi, što bi moglo utjecati na sigurnost same Unije;

22. prima na znanje ažuriranje Smjernica za korisnike Zajedničkog stajališta Vijeća i popisa robe vojne namjene EU-a; pozdravlja to što Radna skupina Vijeća za izvoz konvencionalnog oružja uvodi novi sustav mrežnog dijeljenja informacija; pozdravlja što se počelo upućivati na dijelove Ugovora o trgovini oružjem koji još nisu uvršteni u Zajedničko stajalište kao i izmjene detaljnih smjernica za sedmo mjerilo; poziva na to da se posebna pozornost posveti radu na smjernicama za djelotvornu provedbu osmog mjerila;
23. poziva države članice da se pobrinu za strožu primjenu tih osam mjerila; smatra da bi države članice, koje i na europskoj razini sudjeluju u Radnoj skupini za izvoz konvencionalnog oružja, svoje ocjene trebale proširiti kako bi se naglasak stavio i na stanje u zemlji odredišta i na specifičnu vojnu tehnologiju o kojoj je riječ; potiče države članice da primjenjuju stroža nacionalna mjerila;
24. zabrinut je zbog pritiska koji bi poduzeća u određenim državama članicama stvarnom ili percipiranim prijetnjom podizanja tužbi mogla vršiti na izdavanje dozvole za izvoz; podsjeća države članice da je rigorozna i stroga primjena osam mjerila dostatan razlog za odbijanje izdavanja dozvola;
25. napominje da prema drugom mjerilu države članice uskraćuju dozvolu za izvoz samo ako postoji nedvojben rizik da bi vojna tehnologija ili oprema namijenjena izvozu mogla biti upotrijebljena za unutarnju represiju; budući da to mjerilo ostavlja prostora za nedosljednu primjenu zajedničkih pravila, poziva na povezivanje s predstavnicima Vijeća Europe, Ureda visokog povjerenika za ljudska prava i organizacija za zaštitu ljudskih prava kako bi se dodatno pojasnilo drugo mjerilo;
26. kritičan je prema činjenici da se države članice često ne pridržavaju tih osam mjerila; žali što ne postoje mehanizmi za kažnjavanje država članica zbog nepridržavanja tih osam mjerila te što ih se ne planira uvesti; smatra da bi trebali biti predviđeni načini, i sredstva za to, na koji će se provoditi neovisne provjere i određivati kazne zbog kršenja odredbi iz Zajedničkog stajališta;
27. potiče svaku državu članicu da koncept rizika u postupcima izdavanja dozvola za prijenos oružja tumači u skladu s načelom predostrožnosti, kao što je uobičajeno pri razmatranju drugih pitanja poput terorizma, pranja novca i pitanja u vezi sa zaštitom okoliša;
28. ističe potrebu za dosljednjom politikom o embargu i za time da se počne smjesta primjenjivati; poziva države članice da pojasne nacionalne i međunarodne odredbe u pogledu izvoza vojnog i nevojnog oružja, a koje bi mogle dovesti do toga da prijenosi malog oružja ne podliježu regulatornim propisima jer ih se definira kao nevojno oružje;
29. podsjeća da Uredba (EU) br. 258/2012 Europskog parlamenta i Vijeća o provedbi članka 10. Protokola UN-a protiv nezakonite proizvodnje i krijumčarenja vatrenog oružja za cilj ima učinkovit nadzor prijenosa vatrenog oružja za civilnu uporabu; potvrđuje legitimnost izvoza lovačkog i sportskog oružja za civilnu uporabu u okviru te Uredbe; pozdravlja reviziju zakonodavstva EU-a o vatrenom oružju (uključujući o deaktivaciji, administrativnim kaznama i signalnom oružju) i namjeru o jačanju policijske suradnje sa susjednim zemljama u području krijumčarenja oružja; u tom pogledu traži od Komisije da nadograđi kapacitete Europol-a;

30. poziva države članice da u Zajedničko stajalište uvedu mehanizam kojim bi se automatski suspendirale postojeće dozvole za izvoz oružja u one zemlje kojima je uveden europski embargo na oružje nakon što je dozvola za izvoz već bila izdana;
31. predlaže razmatranje mogućnosti primjene i proširenja osam mjerila i na prijenos usluga povezanih s izvozom oružja poput konzaltinga i na aktivnosti u trećim zemljama privatnih vojnih kompanija sa sjedištem u EU-u; poziva na jedinstveni pristup EU-a pitanju plovećih oružarnica;
32. poziva države članice koje još nisu u potpunosti usklađene sa Zajedničkim stajalištem Vijeća 2003/468/ZVSP od 23. lipnja 2003. o kontroli posredovanja u trgovini oružjem da objasne zašto nisu uskladile svoje propise i koje korake namjeravaju poduzeti i kada kako bi ispunile svoje obveze iz Zajedničkog stajališta; potiče države članice da usluge prijevoza i financiranja oružja obuhvate svojim zakonodavstvom o uslugama posredovanja u trgovini oružjem;
33. zabrinut je zbog mogućeg preusmjeravanja izvoza te poziva države članice da uspostave djelotvorne nadzorne sustave (sustave praćenje, klauzulu o zloupotrebi u certifikatima za krajnje korisnike i terenski pregled krajnjih korisnika) te da povećaju broj zaposlenih u tu svrhu; smatra da treba postojati jača suradnja među državama članicama te između država članica i Europol-a i Eurojusta, kao i s trećim zemljama, kako bi se potpomognuo progon posrednika i krijumčara umiješanih u nezakonit prijenos oružja; poziva Vijeće da sedmo mjerilo bolje uskladi s člankom 11. Ugovora o trgovini oružjem;
34. duboko je zabrinut zbog mogućeg izigravanja izvoznih kontrola EU-a licenciranim proizvodnjom u trećim zemljama ili preko prekomorskih podružnica poduzeća s poslovnim nastanom u EU-u; potiče Radnu skupinu za izvoz konvencionalnog oružja da u svom sljedećem godišnjem izvješću temeljito obradi spomenuto pitanje;
35. poziva na veću koordinaciju na radnoj razini u Vijeću i ESVD-u kako bi se jamčilo da se u obzir uzmu aspekti povezani sa sprječavanjem sukoba, razvojem i ljudskim pravima; poziva na održavanje redovnih savjetovanja između Radne skupine za izvoz konvencionalnog oružja (COARM) i Radne skupine za ljudska prava (COHOM) te na to da se COARM poveže sa svim relevantnim dionicima EU-a kao što su Intcen, koordinator EU-a za borbu protiv terorizma i delegacijama EU-a radi poboljšanja usklađenosti i dijeljenja informacija koje bi mogle biti važne za odluke o izdavanju dozvola za prijenos oružja, osobito u pogledu rizika u predloženim zemljama primateljicama, čime bi se poboljšala kvaliteta odluka donesenih u kontekstu Zajedničkog stajališta;

Transparentnost

36. žali zbog kasnog usvajanja 16. godišnjeg izvješća, čime je to postalo izvješće s najvećim kašnjenjem dosad;
37. napominje da stvarno dostaviti podatke znači dostaviti podatke o finansijskoj vrijednosti i izdanih dozvola za izvoz oružja i ostvarenog izvoza koji su podijeljeni po kategorijama koje uključuju odredište i popis robe vojne namjene EU-a; poziva preostale države članice da ispune svoje obveze podnošenja godišnjih izvješća i da naknadno dostavite podatke za 16. godišnje izvješće te da ubuduće pravodobno dostavljaju godišnja izvješća;

38. napominje da izvješće sadržava standardizirane informacije o izdanim dozvolama za izvoz, ali ne sadržava sveobuhvatne informacije o stvarnom izvozu oružja; snažno potiče Vijeće i potpredsjednicu Komisije/Visoku predstavnici da izuče načine na koje bi se poboljšala razina pridržavanja obveze izvješćivanja te transparentnost i javni nadzor nad okvirom za kontrolu izvoza oružja, i to na način da se pobrinu da sve države članice izvješćuju o izvozu oružja; poziva da se taj nedostatak ispravi i da se u skladu s time donesu mјere za izradu godišnjeg izvješća u kojemu će biti istaknuti stvarni podaci o izvozu raščlanjeni prema vrsti i odredištu oružja;
39. poziva na uvođenje standardiziranog izvještavanja i postupka za podnošenje podataka o ostvarenom izvozu i dozvolama, pa i jedinstvenog roka za to, koji bi se na jednak način ispunjavao i primjenjivao diljem Europe; poziva države članice da podnose iscrpna izvješća o uskraćenim dozvolama, pa i o informacijama o pojedinačnim dozvolama koje se odnose na države primateljice i konkretno tijelo, opise i količinu predmeta za prijenos, uzimajući u obzir potkategorije popisa robe vojne namjene, te da navode točne razloge za njihovo uskraćivanje; predlaže da se format godišnjeg izvješća izmjeni te da se ono ponovno pokrene u obliku javne, interaktivne internetske baze podataka koju korisnici mogu pretraživati;
40. poziva na to da se države članice bolje savjetuju kada je riječ o prijenosu oružja u nesigurne i nestabilne regije ili zemlje, posebno one koje vode agresivne politike u svojem susjedstvu; poziva na duboku i sustavnu provjeru provedbe sankcija EU-a na izvoz oružja i prodaju tehnologija s dvojnom namjenom protiv Rusije; poziva države članice da sastave popis osoba (uključujući pravne i fizičke osobe) osuđenih zbog kršenja zakonodavstva o izvozu oružja i u slučajevima utvrđenog preusmjeravanja, pa i osoba koje nisu sudski osuđene, ali za koje se zna da su umiješane u ilegalnu trgovinu oružjem ili aktivnosti kojima se ugrožava međunarodna sigurnost; poziva države članice da dostave detaljne informacije o postupcima povlačenja ili privremene suspenzije izdanih dozvola kad je riječ o državama za koje je na snazi embargo;
41. smatra ključnim da zemlje kandidatkinje za pristupanje EU-u slijede stajališta i načela EU-a u pogledu izvoza oružja i trgovine oružjem;
42. poziva na nadzor i suradnju u pogledu nezakonite trgovine oružjem u okviru postupaka prekogranične suradnje između policije i nadležnih tijela na temelju razmjene informacija i baza podataka radi smanjenja sigurnosnih rizika za Europsku uniju i njezine građane;

Javni nadzor

43. podsjeća na to da vlade snose političku odgovornost za to hoće li izvoziti robu s vojnom ili dvojnom namjenom; poziva države članice da dostave detaljne informacije o svakoj izdanoj dozvoli kako bi se omogućile provjere na razini EU-a te zajamčilo da zemlje ne odstupaju od mjerila iz Zajedničkog stajališta zbog svojih ekonomskih, političkih ili individualnih interesa; traži od ESVD-a i Radne skupine za izvoz konvencionalnog oružja da ispitaju dozvole za koje se sumnja da ne ispunjavaju mjerila iz Zajedničkog stajališta;
44. duboko je uvjeren da građani i parlamenti imaju pravo biti podrobno informirani o odlukama njihovih vlada u vezi s izvozom oružja jer te odluke utječu na njihovu dobrobit i sigurnost te na dobrobit i sigurnost drugih zemalja te zato što je to u interesu

transparentnosti i većeg javnog nadzora; poziva na to da izvješća budu dostupna javnosti;

45. poziva Vijeće i ESVD da poboljšaju i pristup informacijama o sankcijama EU-a i embargu na oružje koje nameće jer te informacije često nisu ažurirane niti su lako dostupne;
46. poziva na to da se parlamentarni nadzor pojača podnošenjem godišnjih izvješća parlamentima i na nacionalnoj i na europskoj razini; poziva na to da se na sljedećoj međuparlamentarnoj konferenciji o ZVSP-u i ZSOP-u povede rasprava o europskom izvozu oružja i politici europske obrambene industrije;
47. pozdravlja održavanje redovnih savjetovanja s civilnim društvom kao znak veće transparentnosti; poziva Komisiju i ESVD/Radnu skupinu za izvoz konvencionalnog oružja da nastave taj dijalog s civilnim društvom, nevladinim organizacijama i *think tankovima*; potiče civilno društvo i akademsku zajednicu da neovisno i strogo nadziru trgovinu oružjem;

Nove tehnologije i pitanje robe s dvojnom namjenom

48. smatra da tehnološki napredak sve više otežava razlikovanje između isključivo vojne i isključivo civilne uporabe te da bi stoga u svjetlu Sporazuma iz Wassenaara posebnu pozornost trebalo obratiti na popis robe s dvojnom namjenom; poziva potpredsjednicu Komisije/Visoku predstavnici, države članice i Komisiju da se pobrinu za to da u Sporazumu iz Wassenaara nema pravnih praznina i neusklađenosti između popisa robe vojne namjene i prilogâ Uredbi o robi dvojne namjene te da posebnu pozornost obrate na nove tehnologije od strateške važnosti kao što su sustavi daljinskog upravljanja letjelicama, primijenjena robotika i tehnologija za nadzor;
49. podsjeća da porast broja određenih tehnologija za nadzor i sustava za otkrivanje neovlaštenog pristupa diljem svijeta ne ugrožava samo ljudska prava već može predstavljati i znatnu prijetnju europskim strateškim interesima i našoj digitalnoj infrastrukturi;
50. pozdravlja tekuću inicijativu Komisije da modernizira nadzor EU-a nad izvozom robe s dvojnom namjenom i njezinu namjeru da tijekom prve polovice 2016. predstavi novi zakonodavni prijedlog za pametne i djelotvorne politike reguliranja komercijalnih izvoza usluga povezanih s uvođenjem i primjenom tehnologija s dvojnom namjenom, koji će istodobno sadržavati djelotvorne mehanizme zaštite kako bi se spriječilo da takav nadzor naškodi znanstvenim i informacijsko-tehnološkim istraživanjima; naglašava da bi svrha tog prijedloga trebala biti i da se poboljša dosljednost i transparentnost sustava za nadzor izvoza te temeljito povede računa o promjenjivoj naravi sigurnosnih izazova i brzini kojom tehnologija napreduje, osobito u pogledu softvera za nadziranje i otkrivanje neovlaštenog pristupa; pozdravlja sporazum postignut 4. prosinca 2013. između zemalja stranaka Wassenaarskog sporazuma oko uvođenja provjera u području nadzora, opreme za policijske službenike i obavještajne službe te sustave mrežnog nadzora; podsjeća na nužnost razmatranja potencijalno opasnih izvoza proizvoda i usluga povezanih s informacijskim i komunikacijskim tehnologijama koji se mogu koristiti za kršenje ljudskih prava u pojedinim trećim zemljama, kako je dogovoren u zajedničkoj izjavi Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije iz travnja 2014.;

51. poziva države članice da izdvoje dovoljno sredstava za uspješno uvođenje i provedbu provjera izvoza robe s dvojnom namjenom, posredovanja u trgovini tom robom i njezina provoza; pozdravlja tekuće programe za izgradnju kapaciteta koje financira EU kojima se podupiru sustavi za provjeru robe s dvojnom namjenom u trećim zemljama; poziva države članice da i u EU-u aktiviraju kapacitete za osposobljavanje;
52. ističe da bi Komisija trebala biti u stanju hitno pružiti ažurirane informacije o zakonitosti mogućih transakcija i njihovim mogućim štetnim učincima za poduzeća koja nisu sigurna trebaju li zatražiti dozvolu za izvoz;
53. poziva Komisiju da podnese prijedloge za preispitivanje načina na koje bi se standarde EU-a za informacijske i komunikacijske tehnologije moglo upotrijebiti u sprječavanju potencijalno štetnih učinaka izvoza tih tehnologija ili drugih usluga u treće zemlje u kojima se pojmovi poput „zakonitog prisluškivanja” ne mogu poistovijetiti s onima u EU-u ili koje su primjerice poznate po kršenju ljudskih prava ili po tome da u njima vladavina prava ne postoji;
54. potvrđuje da bi standardi EU-a, posebno oni utvrđeni u Povelji o temeljnim pravima EU-a, trebali imati prednost u odnosu na druga razmatranja pri ocjenjivanju incidenata u kojima su se tehnologije s dvojnom namjenom koristile na načine koji graniče s kršenjem ljudskih ljudska prava;
55. žali zbog toga što određena europska poduzeća, kao i međunarodna poduzeća koja trguju tehnologijama s dvojnom namjenom, aktivno surađuju s režimima koji krše ljudska prava, iako su svjesni štetnih učinaka koje ta trgovina ima na ljudska prava;
56. javno potiče Komisiju da poduzeća koja sudjeluju u takvim aktivnostima isključi iz postupaka javne nabave EU-a, iz financiranja za istraživanje i razvoj te iz svih drugih oblika finansijske potpore;

o

o o

57. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, potpredsjednicima Komisije/Visokoj predstavnici, vladama i parlamentima država članica.